

Advies inzake een

- voorstel voor een verordening (EEG) van de Raad tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 337/79 houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt ⁽¹⁾
- voorstel voor een verordening (EEG) van de Raad tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 338/79 houdende vaststelling van bijzondere bepalingen betreffende in bepaalde gebieden voortgebrachte kwaliteitswijnen ⁽¹⁾
- voorstel voor een verordening (EEG) van de Raad houdende afwijking van de bij Verordening (EEG) nr. 456/80 ingestelde regeling inzake de toekenning van premies voor tijdelijke stopzetting en definitieve stopzetting van de wijnbouw op sommige met wijnstokken beplante oppervlakten, alsmede van premies voor het afstand doen van het recht tot herbepanting van bepaalde oppervlakten ⁽¹⁾
- voorstel voor een verordening (EEG) van de Raad inzake de toekenning van premies voor definitieve stopzetting van de wijnbouw op sommige met wijnstokken beplante oppervlakten in de wijnoogstjaren 1985/1986 tot en met 1989/1990 ⁽¹⁾
- wijziging van het voorstel voor een verordening (EEG) van de Raad tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 337/79 houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt ⁽²⁾

(85/C 87/04)

De Raad heeft op 24 september 1984 besloten, overeenkomstig de bepalingen van artikel 198 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, het Economisch en Sociaal Comité om advies te vragen inzake bovengenoemde voorstellen.

Op 21 november 1984 heeft het Economisch en Sociaal Comité tijdens zijn 221e zitting met een ruime meerderheid van stemmen (1 stem tegen en 8 onthoudingen) een eerste tussentijds advies over deze materie goedgekeurd ⁽³⁾. Algemeen rapporteur was toen de heer De Grave.

De Afdeling voor de landbouw, die met de voorbereiding van het onderhavige vervolgadvis was belast, heeft haar advies op 10 januari 1985 goedgekeurd. Rapporteur was de heer De Grave.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 223e zitting van 30 en 31 januari 1985 (vergadering van 30 januari) het volgende advies uitgebracht, dat met 56 stemmen vóór en 9 stemmen tegen bij 8 onthoudingen is goedgekeurd:

1. Algemeen verband

1.1. De algemene sociaal-economische situatie is in de laatste jaren aanzienlijk verslechterd. Overproductie in landbouw en industrie heeft de Lid-Staten en de Europese Gemeenschap er herhaaldelijk toe genoodzaakt hun toevlucht te nemen tot dure interventie-maatregelen.

1.2. In de landbouw is deze politiek duidelijk geen succes geworden. Bovendien was er onvoldoende geld beschikbaar om op de ingeslagen weg voort te gaan. Vandaar de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, waarbij voor een aantal produkten produktiedrempels zijn ingevoerd.

1.3. Voorts is men gaan inzien dat er vóór de toetreding van Spanje en Portugal eerst meer evenwicht moet komen op de diverse markten. Tevens zou men moeten trachten het ontstaan van chronische overschotten tegen te gaan; deze worden namelijk tegen lage prijzen afgezet op de wereldmarkt, met alle kwalijke gevolgen van dien voor met name de buitenlandse handel van sommige handelspartners van de Europese Gemeenschap in het Middellandse-Zeegebied, die er in economisch opzicht toch al slecht aan toe zijn.

1.4. Het Comité vestigt er dan ook de aandacht op dat de wijnbouwsector niet de enige sector is waarin de gevolgen van de koerswijziging in het gemeenschappelijk landbouwbeleid, de uitbreiding van de Gemeenschap en het Middellandse-Zeebeleid zich laten gevoelen.

⁽¹⁾ PB nr. C 259 van 27. 9. 1984.

⁽²⁾ PB nr. C 23 van 25. 1. 1985.

⁽³⁾ PB nr. C 25 van 28. 1. 1985, blz. 18.

1.5. Gezien het economische belang van de wijnbouw in Zuid-Europa vormt deze sector evenwel een ernstig probleem. In de jaren van economische bloei zijn de voordelen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid slechts in beperkte mate de zuidelijke produkten ten goede gekomen. Daarom is het volgens het Comité nodig dat bij de tenuitvoerlegging van het nieuwe landbouwbeleid aan de zuidelijke produkten evenveel voordelen worden toegekend als aan de noordelijke.

2. Produktie van tafelwijn

2.1. Het Comité is het met de Commissie eens dat vraag en aanbod in de wijnbouwsector niet goed op elkaar aansluiten.

2.2. Het is duidelijk dat de toename van de totale produktie en de daling van het verbruik structurele overschotten hebben doen ontstaan. Deze ontwikkeling was onvermijdelijk, daar de bestaande verordeningen lacunes vertonen en noch in formeel opzicht noch wat de toepassing ervan betreft op de realiteit zijn afgestemd.

2.3. Het Comité is van oordeel dat de Gemeenschap van de Tien maatregelen dient te nemen om vraag en aanbod weer beter op elkaar te doen aansluiten.

2.4. De komende toetreding van twee belangrijke wijnbouwlanden is niet de voornaamste reden voor een wijziging van de wijnbouwregeling. Volgens het Comité dient het nieuwe wijnbouwbeleid echter een voorbeeld te vormen voor deze twee toekomstige Lid-Staten, die met aanzienlijke overschotten te kampen hebben.

2.5. Het Comité wijst erop dat beide partijen tegelijk een ernstige inspanning dienen te leveren om het evenwicht tussen vraag en aanbod in de wijnbouwsector te herstellen.

2.6. Het Comité verwijst naar zijn vroegere adviezen, waarin het er de nadruk op heeft gelegd dat de afzetmogelijkheden voor wijn dienen te worden verruimd. Het betreurt dat de Commissie hiertoe geen maatregelen voorstelt.

2.7. Het Comité stelt vast dat de Commissievoorstellen vooral betrekking hebben op tafelwijn. Wat de *v.q.p.r.d.* betreft, wordt de bestaande regeling slechts op een aantal detailpunten bijgesteld. In het verleden heeft het Comité echter geconstateerd dat de diverse categorieën wijnen en markten niet duidelijk van elkaar gescheiden zijn.

2.8. Verder wijst het Comité op de problemen die het door elkaar lopen van de markten van tafelwijn en die van andere wijnbouwprodukten met zich brengt.

2.9. De tot tafelwijn verwerkte overschotten vielen onder de voor tafelwijn geldende interventieregeling, waardoor de financiering hiervan in gevaar werd gebracht en de verhoopde daadwerkelijke sanering van de sector werd verhinderd. In de Commissievoorstellen zijn evenmin als in het akkoord van Dublin maatregelen opgenomen om de situatie weer in goede banen te leiden.

2.10. Gelet op de strekking van de Commissievoorstellen dient men er volgens het Comité op toe te zien dat een deel van de produktie in de ene categorie niet in een andere terecht komt.

2.11. Het Comité betreurt het dat er niet de minste aandacht wordt geschonken aan controlemaatregelen. Het vreest dan ook dat de nieuwe regeling, hoe goed zij ook moge zijn, grotendeels een dode letter zal blijven.

2.12. Het Comité zou gaarne zien dat het oude voorstel van de Commissie om een gespecialiseerde Europese controledienst op te richten, spoedig wordt goedgekeurd.

2.13. Ten slotte wijst het erop dat men over betrouwbare statistieken met betrekking tot de diverse categorieën wijn — zowel wat het areaal als de produktiehoeveelheden en het soort produkten betreft — dient te beschikken.

3. Maatregelen betreffende de markt

3.1. Het Comité merkt op dat de Commissie in haar voorstellen alleen maar aandacht schenkt aan het kwantitatieve aspect van de wijnbouwproblematiek. Haar voorstellen zijn er niet op gericht de produktie van wijn van minder goede kwaliteit te verhinderen, maar hebben slechts tot doel de op de markt gebrachte hoeveelheden wijn — ongeacht of deze van goede dan wel van minder goede kwaliteit is en of er al dan niet een markt voor bestaat — proportioneel te vermindere. Dit is ongetwijfeld een van de grootste lacunes in de Commissievoorstellen, waarmee noch de belangen van de consumenten noch die van de producenten worden gediend. Zelfs wat het zuiver kwantitatieve aspect betreft, is de voorgestelde oplossing onbevredigend, daar wijngaarden met een kleinere opbrengst in verhouding veel harder worden aangepakt dan de andere.

3.2. Het Comité kan zich er niet mee verenigen dat bij het vaststellen van de te destilleren hoeveelheden alleen maar naar de opbrengst wordt gekeken.

3.3. In het voorstel wordt ook gewezen op een aantal technische moeilijkheden die zich bij de toepassing van de voorgestelde maatregel en bij de controle kunnen voordoen.

3.4. Er wordt met geen woord gerept over de vraag of de regeling inzake verplichte distillatie ook geldt voor producenten die hun productie zonder problemen hebben afgezet of kunnen afzetten.

3.5. Wat de verplichte distillatie betreft, stelt de Commissie voor de hoeveelheid wijn die elke producent voor distillatie dient te leveren, te differentiëren naar gelang van de verhouding tussen de opbrengst per hectare van de producent in kwestie en het communautaire gemiddelde, en ook van het soort wijn en de normale opbrengst in de diverse wijnbouwzones of delen ervan. Dit voorstel komt het Comité echter te ingewikkeld voor.

3.6. Het Comité meent dat de tenuitvoerlegging van een dergelijke regeling een goed uitgerust administratief apparaat vereist, waarover niet alle Lid-Statens beschikken.

3.7. Het stelt dan ook voor, een eenvoudiger systeem in te voeren, waarbij de kwaliteit van de wijn centraal staat en er wordt uitgegaan van objectieve criteria, op basis van een analyse van de wijn en een smaakproef.

3.8. Wijnen die niet aan deze criteria voldoen, zouden moeten worden gedistilleerd. Volgens de deskundigen zouden via een herziening van de huidige analytische criteria de volgende criteria kunnen worden gehanteerd:

- alcoholgehalte of kleur;
- totaal zuurgehalte;
- gehalte aan vluchtige zuren;
- aanwezigheid van SO₂;
- melkzuurgisting.

3.9. In een aantal Lid-Statens worden deze criteria reeds toegepast bij de selectie van tafelwijnen als bedoeld in artikel 54, lid 2, van Verordening (EEG) nr. 337/79 (vins de pays, vini tipici, Landweine). Indien alleen wijnen van de beste kwaliteit op de markt zouden mogen worden gebracht, zou de verkoop van wijnen die niet aan de minimumnormen voldoen, verboden moeten worden en zouden deze verplicht voor distillatie moeten worden aangeboden.

3.10. Door na te gaan hoe vaak er in de laatste jaren tot distillatie is overgegaan, zou men volgens het Comité kunnen bepalen welke wijnen het eerst uit de markt moeten worden genomen.

3.11. Het Comité wijst erop dat, in tegenstelling tot hetgeen bij andere landbouwproducten het geval is, voor de hoeveelheid wijn die overeenkomt met de garantiedrempel helemaal geen prijsgarantie geldt.

Tevens vestigt het er de aandacht op dat bij de door de Commissie aanbevolen prijsbevoering geen rekening wordt gehouden met de toename van de produktiekosten.

3.12. Een quotaregeling zal tot gevolg hebben dat de communautaire uitgaven verminderen, er geen kortlopende opslagcontracten meer worden gesloten en minder gebruik zal worden gemaakt van de regeling inzake preventieve distillatie. Deze maatregel zal een negatieve weerslag hebben op het inkomen van de wijnbouwers, doordat minder steun zal worden verleend (ongeveer 30 miljoen Ecu minder) en de prijzen uiteindelijk op hetzelfde niveau zullen komen te liggen als bij preventieve — en zelfs verplichte — distillatie.

3.13. Het Comité is van oordeel dat er dient te worden nagegaan of er in het kader van de nieuwe marktordening voor tafelwijnen een prijsgarantiestelsel of een prijsondersteuningsregeling kan worden ingevoerd.

3.14. Het Comité vraagt zich verder af hoe de toenemende voorraden van de distillatie afkomstige alcohol zullen kunnen worden afgezet, en het wijst op de kosten van distillatie en opslag.

4. Structuurmaatregelen

4.1. Het Comité betreurt het dat niet voldoende overleg is gepleegd met de kringen waarvoor de nieuwe oriëntatie van het gemeenschappelijk landbouwbeleid — met name in structureel opzicht — van belang is.

4.2. Het wijst erop dat dit gebrek aan overleg uiterst kwalijke gevolgen heeft gehad in andere produktietakken waarin produktiequota zijn vastgesteld, welke zijn uitgelopen op een geheel of gedeeltelijk verdwijnen van bedrijven, alsook op inkrimping van de bedrijvigheid in de volgende schakels in de produktiekolom (zuivelindustrie).

4.3. De voor de wijnbouwsector geplande maatregelen (toekenning van premies voor stopzetting van wijnbouwactiviteit en beperking van het recht tot herbeplanting) zullen aanzienlijke gevolgen hebben voor de bedrijfsstructuur en daarmee voor het totale regionale evenwicht in landbouw, industrie en handel.

4.4. Het Comité is dan ook van oordeel dat de tenuitvoerlegging van het programma voor stopzetting van de wijnbouwactiviteit dient plaats te vinden in overleg met de betrokken kringen en belanghebbende organisaties (vakbonden, producentengroeperingen, coöperaties, banken, enz.).

4.5. Dit overleg zou met name betrekking moeten hebben op de programma's voor de omschakeling van de door stopzetting van de wijnbouwactiviteit vrijgekomen gronden, waarvoor communautaire steun zou

moeten worden verleend. Het Comité acht het nuttig dat hiertoe lijsten van landbouwprodukten worden opgesteld die zijn afgestemd op de verschillende regio's.

4.6. Om de situatie in andere sectoren waar reeds overschotten bestaan niet te verslechteren, zouden hierop slechts die produkten mogen voorkomen welke in de EEG een vraagoverschot kennen of die voor een lange tijdsduur kunnen worden uitgevoerd.

4.7. Het Comité is er voorstander van dat er in gezamenlijk overleg vastgestelde omschakelingsprogramma's voor homogene wijnbouwarealen ten uitvoer worden gelegd, waarbij met name de in de geïntegreerde mediterrane programma's opgenomen methodes en middelen toepassing moeten vinden.

4.8. Het rooi beleid heeft in het verleden niet de verwachte resultaten opgeleverd en is ook dikwijls maar lukraak gevoerd. Of de premies aantrekkelijk zijn, zal sterk afhangen van de leeftijd der wijnbouwers: een oude wijnbouwer zal eerder dan een jonge willen profiteren van de rooi premie.

4.9. Aangezien voor rooiing en omschakeling aanzienlijke bedragen beschikbaar zullen worden gesteld, *acht het Comité het absoluut noodzakelijk dat het wijnbouwareaal inderdaad in belangrijke mate wordt ingekrompen*. Dit betekent dat de arealen waarvoor premies zijn verstrekt ook werkelijk moeten verdwijnen, en tevens dat niet een evenredige oppervlakte wijnbouwgrond wordt herbeplant.

4.10. Het Comité wijst erop dat er door een betrouwbare communautaire dienst toezicht moet worden uitgeoefend op de rooiingen.

4.11. Met betrekking tot de beperking van het recht tot herbeplanting brengt het Comité twee bezwaren naar voren:

- a) in verscheidene Lid-Statens van de EEG vormt deze beperking een aantasting van het eigendomsrecht;
- b) het gevaar van verslechtering van de bedrijfsstructuur zal ertoe leiden dat de voor vernieuwing van de wijngaarden noodzakelijke rooiing zal worden stopgezet.

4.12. Het Comité staat derhalve niet achter de door de Commissie geplande autoritaire beperking van het recht tot herbeplanting.

4.13. Tegen de achtergrond van deze opmerkingen en met het oog op de bijzondere situatie in de verschillende gebieden stelt het Comité voor dat er een algemeen rooiings-, omschakelings- en herstructureringsbeleid wordt opgezet dat aan de specifieke situatie in het gebied in kwestie is aangepast en waarbij de volgende indeling wordt gehanteerd:

i) *Intensieve rooiing*

Deze moet plaatsvinden in alluviale vlakten waar de wijngaarden hoge opbrengsten met wijnen van onvoldoende kwaliteit opleveren en waar irrigatiemogelijkheden bestaan.

Voor deze gebieden moeten omschakelingsprogramma's worden opgesteld in het kader waarvan steun wordt verleend voor de teelt van nieuwe produkten waaraan in Europa nog een tekort is of waarvoor in derde landen afzetmogelijkheden bestaan.

ii) *Selectieve rooiing*

Deze moet worden toegepast in vlakten of gebieden met lichte hellingen waar geen irrigatie kan plaatsvinden en waar ongeschikte wijngaarden bestaan.

Alleen wijngaarden die wijn van onvoldoende kwaliteit voortbrengen, mogen worden gerooid. In de beste wijnbouwgebieden dient instandhouding van wijngaarden gekoppeld te worden aan op kwaliteitsverbetering gerichte herstructureringsmaatregelen die voornamelijk de teelt van goede rassen beogen.

iii) *Instandhouding van de wijnproduktie*

De wijnproduktie in deze gebieden waarin v.q.p.r.d. en bijzondere tafelwijnen (landwijnen) worden voortgebracht, dient in stand te worden gehouden, en wel op grond van enerzijds de kwaliteit van de wijnen en anderzijds het feit dat omschakeling niet mogelijk is.

De te lage wijnbouwinkomens in deze gebieden kunnen echter een aanmoediging tot rooiing vormen. Daarom moeten deze inkomens worden opgetrokken door middel van verbetering van de wijnkwaliteit en door stimulering van de aanleg van de nodige infrastructuur voor opslag, commercialisatie en uitvoer.

5. **Produktie van v.q.p.r.d.**

5.1. Het Comité is van oordeel dat de huidige EEG-regeling niet zeer strikt is en de Lid-Statens veel ruimte laat voor het vaststellen van voorschriften betreffende produktie en bereiding van v.q.p.r.d. De Lid-Statens kunnen met name v.q.p.r.d. in het leven roepen of erkennen zonder de Gemeenschapsinstanties van tevoren hiervan op de hoogte te stellen; tevens kunnen zij zelf de produktievoorwaarden, en in het bijzonder de opbrengst per hectare, vaststellen.

5.2. Volgens het Comité moeten de Lid-Statens bij de definitie van v.q.p.r.d. uitgaande van gebruiken en traditie een ruime beslissingsbevoegdheid behouden; niettemin staat het achter de voorstellen van de Commissie, waarmee wordt beoogd

- a) dat de lijsten van de door de Lid-Staten erkende v.q.p.r.d. en de voor iedere v.q.p.r.d. vastgestelde maximumopbrengst per hectare aan de Commissie worden bekendgemaakt ;
- b) dat een wijn pas als v.q.p.r.d. mag worden erkend nadat de Commissie hieraan haar goedkeuring heeft gehecht, waarbij rekening wordt gehouden met de afzetmogelijkheden ;
- c) dat per regio, deelgebied, gemeente of deel van een gemeente voor ieder wijnstokras een natuurlijk alcoholgehalte wordt vastgesteld ;
- d) dat voor de maximumopbrengst een redelijk peil wordt vastgelegd.

5.3. Het Comité betreurt het dat deze maatregelen geen plaats hebben gekregen in het te Dublin bereikte compromis.

5.4. Bovendien wijst het erop dat de mogelijkheden tot nieuwe aanplant in de reeds erkende v.q.p.r.d.-gebieden (deze erkenning valt uitsluitend onder de bevoegdheid van de Lid-Staten) moeten worden beperkt.

5.5. In het algemeen is het Comité voorstander van striktere controle op de naleving van de voorschriften betreffende de maximumopbrengst.

5.6. Het Comité zou gaarne zien dat, wanneer in buitengewoon goede productie jaren een overschrijding van de maximumopbrengsten wordt toegestaan, een strengere kwaliteitscontrole plaatsvindt.

5.7. Volgens het Comité moet ervoor worden gezorgd dat de te veel geproduceerde hoeveelheden niet op de markt komen, en dient verplichte distillatie zoveel mogelijk te worden voorkomen.

5.8. Het Comité acht het gewenst dat wordt toegestaan, niet alleen most en geconcentreerde most als bedoeld in artikel 9 van Verordening (EEG) nr. 338/79, maar ook gerectificeerde geconcentreerde most ter verzoeting van v.q.p.r.d. te gebruiken.

6. Slotopmerkingen

6.1. Het Comité is van oordeel dat het door de Commissie voorgestelde nieuwe wijnbouwbeleid, dat wat de sector tafelwijn betreft door het te Dublin door de staatshoofden en regeringsleiders bereikte akkoord is bekrachtigd, niet beperkt mag blijven tot het wegwerken van overschotten via markt- of structuurmaatregelen.

6.2. Dit beleid dient ook te zijn gericht op de productie van wijn van superieure kwaliteit in die gebieden waarin de wijnbouw kan blijven bestaan, en moet het mogelijk maken dat in de gebieden waarin wijnbouw geen zin heeft, economisch rendabele en in maatschappelijk opzicht nuttige omschakelingen plaatsvinden. In dit verband zal een snelle tenuitvoerlegging van de geïntegreerde mediterrane programma's voor de betrokken Middellandse-Zeegebieden van groot nut zijn.

6.3. Alvorens dit advies te besluiten, verklaart het Comité nogmaals het te betreuren dat niet genoeg overleg met de betrokken kringen heeft plaatsgevonden. Wellicht is dit de oorzaak van de talrijke lacunes in de Commissievoorstellen, zowel wat de technische uitvoerbaarheid van de verordeningen als de inhoud als zodanig betreft: alleen zuiver kwantitatieve en totaal geen kwalitatieve criteria, geen omschakelingsbeleid, geen bepalingen die garant staan voor voldoende toezicht, geen bepalingen waarmee de markt voor tafelwijn gescheiden kan worden gehouden van bepaalde aanverwante markten voor wijnbouwproducten, enz.

6.4. Het Comité dringt er dan ook bij de Commissie op aan dat zij een voorbeeld neemt aan de in iedere Lid-Staat bestaande overlegpraktijk, ten einde zodoende te komen tot een billijke, doeltreffende en haalbare oplossing; wordt deze niet bereikt, dan zullen de voorgestelde maatregelen net als vele andere later weer op de helling moeten worden gezet.

Gedaan te Brussel, 30 januari 1985.

*De Voorzitter
van het Economisch en Sociaal Comité*

G. MUHR